



HÅB TIL DEM I NØD





Arne Holdensen foran Røde Kors bygningen i Blantyre

Malawi 2019 - en rejsebeskrivelse

af **Arne Holdensen**
Røde Kors Vordingborg
Førstehjælpsinstruktør

Tekst og fotos af Arne Holdensen

Forside foto: En Røde Kors frivillig i landsbyen Kakoma

Bagside foto: Den samlede gruppe foran ungdomshuset i Mwanza

“Hope to those in need” – “Håb til dem i nød”

.. står der på ryggen af de frivillige fra Malawi Røde Kors. Og håb er der. Sammen med glæde og stolthed. Glæde over at hjælpearbejdet virker og stolthed over resultaterne. Også selv om resultaterne med danske øjne kan synes meget små og banale. Håb om at det kan fortsætte og udviklingen kan forbedres. Selv om det er svært i et af verdens fattigste lande.

Jeg er netop hjemvendt efter en uge i Malawi sammen med en gruppe på 11 af frivillige og 2 Røde Kors medarbejdere, hvor vi har set på Røde Kors udviklings-samarbejde i landet. Et udviklingsarbejde med fællesskaber som hovedtema og det formål at gøre befolkningen mere modstandsdygtige og robuste.

Der er 5 elementer i projektet: Sundhed; Vand/hygijne/sanitet; Social inklusion; Katastrofeberedskab og Organisationsopbygning.

Vi besøgte 2 af de 3 distrikter, hvor dansk Røde Kors er engageret i den sydøstlige del af landet ca. 2½ times kørsel fra handelscentret Blantyre.

De landsbyer, vi besøgte, var alle i såkaldte svært tilgængelige egne og de mest sårbare. Kun ringe vej- eller stiforbindelse. Og som hovedregel ingen strøm.

Hygiejneprojekt

Vi startede i Chikwawa distriktet i landsbyen Kakoma, med ca. 450 indbyggere. Her viste Røde Kors frivillige og beboere stolt nogle efter danske standarder meget primitive forhold.

Beboerne havde bygget nye toiletter, som bestod af et ca. 3 m dybt overdækket hul med en lille bygning henover. Uden for var en simpel anordning med en frithængende vandflaske og et stykke sæbe. I en anden fritstående bygning var baderum – under åben himmel og kun indrettet med en simpel holder til sæbe. Ingen bruser. Kun etagevask fra en medbragt spand med vand.

Vi så også et højt bord, hvor man kunne placere gryder – evt. med mad og andet husholdningsudstyr. (Husdyr i form af geder og svin gik frit rundt i landsbyen. Tænk hvad det medfører af hygiejne risiko!)

Man havde lært at hænge vasketøj op på snore og ikke til tørre på buske, som indeholder masser af skadelige insekter.

De Røde Kors frivilliges indsats var at instruere og inspirere beboerne i bedre hygiejne. Det blev blandt andet gjort ved sange og danse. Sange som gentog de 5 "vaskehænder-regler": Før du skal lave mad; før spisning; før amning, efter bleskift og efter toiletbesøg. Danse om i et meget højt og insisterende tempo var meget underholdende og humørsmittende. Ingen kedelige PowerPoint præsentationer!!

Disse simple hygiejnetiltag har gjort at børnedødeligheden er faldet og kolera ikke set i meget lang tid.



Dansetrup af Røde Kors frivillige synger og danser om temaet hygiejne



Primitiv vaskeanordning i landsbyen Kakoma

Girls Hostel

Vi kom forbi Kakoma Girls Hostel for piger, som havde langt til skole. (Kakoma er ikke kun én lille landsby men flere, som ligger spredt over ca. 20 km.) 150 piger var indlogeret i bygningen. Det specielle var, at en af pigerne havde klaget over, at over 45 med tiden var blevet gravide alt for tidligt enten som følge af direkte overfald til og fra skolen, om natten når de sov eller om natten på vej til det fjernliggende toilet, eller misbrugt af lærerne. Røde Kors byggede som en konsekvens en ny bygning, som nu ligger meget fjernere fra vejen og som er mere sikker.

Bygningen blev sidste år doneret til HKH Kronprins Frederik som 50 års fødselsdagsgave fra Røde Kors. Nu venter man bare på, at han får lejlighed som protektor at komme ned og modtage gaven og forhåbentlig samtidig plante et nyt træ, som hans far HKH Prins Henrik gjorde i 1983.

Mødregruppe

Kvinderne i Malawi har en meget betydelig rolle i lokalsamfundet. Det er dem som har stort ansvar for sammenhængen. I flere landsbyer, vi besøgte, var det også en kvinde som var "chief". Mændene så vi ikke meget til i landsbyerne. (Måske var de i marken eller arbejdede i nabolandet Mozambique).

Staten har besluttet, at der ved hver skole skal være en "Mødregruppe". Disse mødregrupper støttes af Røde Kors og uddannes i forskellige sundhedsfærdigheder og støttetiltag ikke mindst overfor pigerne. Pigerne er i stor risiko for at droppe ud af skolen, når de begynder at menstruere. De bliver drillet og forfulgt af drengene. De bliver uhygiejniske og føler sig derfor udstødte.

Mødregruppen, vi besøgte, har fået materialer og selv fremstillet genbrugs-

hygiejnebind til pigerne. Købte bind er voldsomt dyre og bruges derfor alt for længe med stor infektionsfare til følge. Med de genanvendelige bind er det lykket pigerne at bevare selvrespekten, og de dropper ikke ud af skolen og kan derfor fortsætte den uddannelse, som er så vigtigt.

Den mødregruppe, vi besøgte i landsbyen Malesi, var stolte af, at man havde skaffet 62 elever tilbage til skolen – også drenge. Det er mødregruppen, som holder øje med frafaldet og går ud til eleverne, forældrene – måske også landsbyens chief – og får dem overbevist om, at skolegang og uddannelse er bedre end kun markarbejde.

Mange pigers eneste udsigt er giftemål. Risikoen for for tidlig graviditet og giftemål er enorm. Her har mødegruppen også en væsentlig forebyggelsesopgave.



Mødregruppe demonstrerer fremstilling af hygiejnebind til genbrug

Bambusprojekt / majs

I Malesi var mødregruppen også tovholder på et bambusprojekt. Bambus bliver indført for at erstatte træ, som befolkningen over årene har fældet af den simple årsag at skaffe brænde til madlavning og husbygning. Bambus bliver 100 år, bliver op til 20 m høj på 5 år og kan herefter hele tiden høstes af. Bambus holder også på jorden v. f.eks. oversvømmelser eller enorme regnskyl, som er så hyppige i området og medvirker derfor også katastroforebyggende.

Gruppen havde af Røde Kors fået foræret 350 planter det første år. Desværre blev man ramt af tørke og havde ingen brønd til vanding. Kun hver anden plante overlevede. Nu havde man fået 200 nye planter og gravet et dybt vandhul så nu kun 45 døde planter. Resten overlever.

Vi så marken, hvor en kvinde med sit barn stod og pumpede vand fra "brønden" op på marken. Ingen elektrisk pumpe. Alene med fodpedalpumpe. Eller et andet vandhul, hvor man hentede vandet op med en spand. På marken var der også plantet majs. Kornene hertil havde man "lånt" af Røde Kors og betaler tilbage efter høsten.

Det er tanken, at den høstede bambus og majs sælges til de lokale og derved skaffe midler til yderligere hjælpearbejde. Et hårdt arbejde. Men alligevel en mødregruppe, som var stolt af at kunne bidrage med mad og ikke mindst være med til at sikre brænde, bygningsmaterialer og miljøsikre jorden.



Primitiv vandpumpe til overrisling af majsmark



Majs- og bambusprojekt

Ungdommens Røde Kors

I Mwanza distriktet besøgte vi bl.a. Ungdommens Røde Kors. Her havde URK i Danmark med fondshjælp opbygget et ungdomshus med møderum og lille kontor. Huset er ramme om URK's mange aktiviteter for børn og unge: livsværdier som det at køn ikke har nogen begrænsning; graviditetsforebyggelse og forebyggelse mod fortidligt giftemål; sportsaktiviteter- netbold og fodbold, ungdomslejre, filmaktiviteter, nyttehaver, rengøringshjælp og patientstøtte på hospitalet, sociale aktiviteter, drama. Huset blev bygget af de unge selv og som erkendelse modtog de 20 mest aktive hver 3 geder.

Huset betyder, at der meget bedre forhold for de unge at mødes under. Tidligere var man nødt til at holde møder under åben himmel uanset vejret: bagende sol eller øsende regn. Det har også haft virkning at møderne har fået større kvalitet uden forstyrrelser udefra. Ungdommens Røde Kors har overalt i landet dannet klubber i eller ved de lokale skoler.



Nogle af børnene underholdes af Søren fra dansk URK

Toiletbygning

I byen så vi også en toilet- og badebygning som Røde Kors distriktet i var færd med at opføre lige ved siden af et stort marked. Hygiejnen på markedet er ikke til stede. Bygningen skal stå færdig i slutningen af maj. Tanken er at brugerne skal betale for et bad eller toiletbesøg. Herved skaffer distriktet penge til bygningen og til det videre Røde Kors arbejde.

Vandanlæg

Røde Kors i Mwanza har overtaget et større vandprojekt, som dækker 8000 personer. Malawi stat byggede i 1990 i landsbyen Thambani – ca. 25 km fra byen – et anlæg, hvor vandet fra en højtliggende kilde blev ledt ned i en tank og fordelt til 4 landsbyer. Anlægget blev ikke holdt ved lige og vandet blev dårligt. Røde Kors overtog anlægget i 2016 og har nu etableret et brugerbaseret fællesskab med en driftsbestyrelse og en håndværker, som kan foretage de nødvendige vedligehold og reparationer. Ledninger er blevet repareret eller udskiftet. Yderligere nyt vandindtag etableret.

Da vi besøgte anlægget var der 50 fungerende tapsteder, og målet er endnu 10 tapsteder. Den landsby, vi besøgte, havde nu glæde af rindende vand, ganske vist fra kun én hane. Til gengæld var man ikke nødt til at gå 3 km. efter vand i en spand. Også er glædede man sig over en betydelig forbedring af hygiejnen og sundheden.

Nu bliver det bare spændende om vandbestyrelsen fremover formår at vedligeholde og drive vandværket, som alene drives af højdeforskellen og ingen pumper.



Vandhane i landsbyen Thambani



Besøg ved vandprojekt - 30.000 liter vandtank

Lånekasse

For at hjælpe og inspirere landsbybefolkningen har Røde Kors været initiativtager til oprettelse af lånekasser. Disse drives af brugerne selv. Selvfølgelig er det kvinderne som styrer denne kasse. Man indskyder selv et beløb på mellem 500 og 2000 kwacha svarende til mellem 5 og 20 kr. Ikke store beløb set med vore øjne. Alligevel nok til at holde kassen i gang. Der er omkr. 25 indskydere, som så låner af kassen i en fast aftalt periode – eks. ½ eller 1 år. Der betaler 10 % i rente. Når året er omme opløses kassen og udbyttet betales efter andele retur til indskyderne. De lånte penge går typisk til indkøb af såsæd, værktøj eller andre nyttegenstande.

En kvinde fortalte, at hun på grund af systemet i stedet for at have én ged nu havde fået erhvervet sig 3 geder. En anden fortalte, at hun nu havde råd til at betale for sine børns materialer i skolen.

I landsbyen Muwale, som vi besøgte, blev vi modtaget med dans og sang, og da vi igen forlod landsbyen, modtog vi store gaver i form af sukkerrørsstænger, sæk med jordnødder og en sæk med klementiner. Selvom man kun har meget lidt, kan man også give af det for at vise sin taknemmelighed.

Dette sat i relief med oplysningen om, at byen manglede mad, da forårets majs-høst havde slået fejl på grund af de store vandskyld.

Vi gav gaverne videre til Malawi Røde Kors.

Børnehave

Et stort problem i Malawi er de mange små børn, som går "for lud og koldt vand" i dagtimerne. Vi besøgte landsbyen Galatia, hvor Røde Kors havde etableret en børnehave med 270 børn fra 3 omkringliggende landsbyer. 10 Røde Kors frivillige og 10 forældre passer børnene på skift 4 og 4 dagligt. Ikke mange normeringsaftaler der!

Børnehaven havde et lille hus på højst 30 kvm, hvor det ene rum var soverum, mens man havde bogstavhjørne, talhjørne, musikhjørne, bygningshjørne og "natur/teknik" i det største rum.

Vi blev selvfølgelig også her modtaget med sang og dans både fra de voksne, men også fra børnene, som sang en tal- og bogstavsang. En dejlig og opløftende oplevelse.

Børnenes legetøj bestod af træstave og gamle plastikflasker som spilleinstrumenter; træstykker, pinde og afgangede majscolber som byggematerialer; bolde lavede af plastikstykker omviklet med snor.

Her kunne vi da heldigvis gøre lidt nytte, fordi vi hjemmefra havde medbragt forskelligt legetøj, skriveredskaber og hæfter. Nogle af disse overdrog vi til de voksne, som lovede at uddele til børnene

Vi blev fortalt, at børnene var mere sikre i deres hverdag under opholdet. De fik mad, og ikke mindst blev de gjort bedre skoleklar. Også her var man meget bevidst om, at uddannelse er vejen til udvikling af landet og den enkelte og ikke mindst også forbedre sundheden.

Ønske om byggematerialer og legetøj

Udover bygningen med aktiviteter var der toiletter og en særskilt køkkenbygning med et simpelt komfur. Man ønskede at udvide aktivitetsbygningen. Man havde allerede brændt mange sten til nye bygninger, men man havde ikke råd til cement og tagmaterialer. Det var et stort ønske sammen med mere moderne legetøj.



Primitivt legetøj i børnehaven i landsbyen Galatiya

Katastrofeområde

Uden for programmet besøgte vi den oversvømmelsesramte landsby Mvalaja med 347 familier ca. 1900 mennesker. Den var nu forladt. I 2015 blev den oversvømmet og i år ramt af 3 store naturfænomener: oversvømmelse i januar. Orkan i februar og tyfonen Idai med stor oversvømmelse i marts. Man havde mistet næsten alt og folk blev reddet fra højtliggende punkter. Husdyr (geder) blev ædt af krokodiller, som fulgte med vandstigningen. Afgrøder ødelagt. Huse ødelagt.

Byens chief havde nu besluttet, at man ikke vil flytte tilbage. I øjeblikket boede man midlertidigt i en shelterby med meget primitive hytter/telte højere oppe. Regeringen har lovet dem mad i 3 måneder og man skal være flyttet væk inden for samme tid.

Røde Kors har doneret 100 nye bygninger til 100 familier og simple "toilet- og bade faciliteter" (Presenningafskærmninger under åben himmel).

Man var ved at opføre de første huse: Støbt betongulv, lægteskeletvægge med plastikpresenning og tag. Der er tale om medbyggerprojekt. Ejerne skal selv bygge skalmuren – helst inden for det år presenningen kan holde.

Da vi besøgte nybyggerområdet var der ikke brønd. En kvinde havde hente 30 liter vand bærende på hovedet ca. 3 km væk. Det gør ikke livet let. Men nu er man i sikkerhed. De resterende familier må selv opføre nye bygninger eller håbe på andre organisationer byder ind med hjælp.



Jeg besøgte landet i 1979 og er forundret over så lidt udvikling, der har været i de områder vi besøgte.

Jeg så, at man stadig bor i meget primitive huse – de fleste bygget af dårligt brændte sten med kun eet eller højst to rum med primitivt tag. Køkken bestående af primitivt kogested til træ og ikke andet. Kun eet tapsted eller brønd pr. landsby. Små marker / nyttehaver til eget forbrug – eller lidt videresalg. Vi hørte folk sultede på grund af de mange naturfænomener, som ødelagde høsten

Til gengæld mødte vi stor umiddelbar glæde og stolthed over det man trods alt havde opnået: bedre hygiejne, mindre børnedødelighed, ingen kolera og en betydelig højere levealder.

I de store byer Blantyre og Lilongwe var udviklingen enorm. Store huse skyder op. Moderne stadion og parlamentsbygning, lufthavnsbygning og konferencehoteller. Vi blev fortalt, at der ikke var den sædvanlige tilstrømning til storbyerne, som ellers kendes fra andre lande.

Der er ca. 18 mill. indbyggere i landet og de allerfleste bor på landet. Der er fredeligt. Ingen politiske eller religiøse stridigheder. Meget politi på gader og veje med hyppige kontroller – men vi så kun ubevæbnet politi.

Vi blev også fortalt, at korruptionen har været enorm over alt i samfundet. Det blev afdækket i 2013 og man er stadig ved at rydde op. Ingen stater yder udviklingshjælp til staten Malawi. Hjælpen kommer udelukkende gennem hjælpeorganisationer, som har egne folk i landet og holder nøje øje med at hjælpen går de rigtige steder hen.

Røde Kors hjælp går til de, som er i størst nød. Det er man i de svært tilgængelige områder. Og der er i den grad brug for udvikling, robusthed og modstanddygtighed. Dette gøres bedst i fællesskaber. Det er det Røde Kors projekt går ud på at opbygge. Fællesskaber i form af brøndbestyrelser; børnehaver; mødregrupper; hygiejnehjælp; sundhedsgrupper eller ungdomsgrupper. Alt med lokalt Røde Kors om inspirator og som måske senere klarer sig selv.

Så der er stadig håb til dem som er i nød.

